

HINDAMISSTANDARD Puukäsitööline, tase 4

Sisukord:

1. Üldinfo
2. Hindamine (meetodid ja kriteeriumid)
3. Kutseeksami kodukord (hindamise korraldus)
4. Juhised hindajale

Üldinfo

- 1.1. Hindamisstandardi alusel hinnatakse kutseõppeasutuse puukäsitöö eriala lõpetajate ja töömaailma puukäsitöölise kutseoskuste vastavust Puukäsitööline, tase 4 kutsestandardis¹ kehtestatud nõuetele.
- 1.2. Taotleja kompetentsust hindab kutsekomisjoni poolt moodustatud tööandjate, spetsialistide ja koolitajate esindajatest koosnev kolmeliikmeline hindamiskomisjon.
- 1.3. Hindamine viiakse läbi õppeasutuses, töömaailma eksam selleks määratud kohas.

2. Hindamine

Kutseõppeasutuse lõpetamisel toimuv hindamine viiakse läbi kahes etapis:

- 1) Hindamise esimene etapp viiakse läbi kutseõppeasutuses õppekava täitmise jooksul moodulite kokkuvõtva hindamisena, seda teostavad kutseõpetajad. Esimeses etapis hinnatakse tehnikate valdamist, teoreetilisi teadmisi ning kompetentsi 1. Tööprotsessi korraldamine. Esimese hindamisetapi positiivne tulemus on eelduseks teise hindamisetapi pääsemiseks. Kutsekomisjonile esitatakse kooli poolt tõend kutse taotleja hindamise esimese etapi positiivsete tulemuste kohta.
- 2) Hindamise teises etapis hinnatakse kompetentsi 2. Käsitööalane ettevõtlus. Hindamine viiakse läbi kutseõppeasutuses. Hindamist teostab vähemalt kolmeliikmeline hindamiskomisjon, milles on esindatud töömaailma (tööandjate, töövõtjate) ja kutseõppeasutuste esindajad.

Töömaailma taotlejale etapiviisilist hindamist ei toimu. Tõendada tuleb kõik kutse saamiseks vajalikud kompetentsid. Hindamiskomisjon võib anda ülesande demonstreerida või kirjeldada töövõtteid. Kutse andmise eeltingimustele vastavuse arvestamisel ja kompetentside hindamisel võidakse rakendada varasemate õpingute ja töökogemuse arvestamise (VÕTA) põhimõtteid.

2.1 Meetodid

- 1) Esitlusmapp või koolilõpetaja puhul ka õpimapp, kui õppeaine mahu raames ei ole teostatud tervikeset. (koolilõpetaja esitab eksamil, töömaailma taotlejad koos muude dokumentidega);
- 2) valmiseseme esitlus, vajadusel töövõtete demonstratsioon;
- 3) vestlus;
- 4) toote või teenuse loo kirjalik ülevaade ja selle esitlus (idee, teostus, müük).

Esitlusmapp sisaldab:

- üldvaate- ja detailfotosid vähemalt viiest tehnoloogiliselt erinevast enda valmistatud esemest
- võimalusel fotosid tööprotsessidest;
- töövisandeid, materjalinäidiseid, proovitöid, tehnoloogia lühikirjeldusi jms.

---

1 <http://www.kutsekoda.ee/et/kutseregister/kutsestandardid/>

Esitlusmapi vormistamisnõuded:

- mapp vormistatakse paber kandjal või elektroonselt;
- mapi kujundus ja formaat taotleja vabal valikul;
- loogilise ülesehitusega (tegevuste järjekord: kavand, proovitöö, ülevaatefoto);
- visuaalselt tervikliku ja esteetilise kujundusega (taustade ja fotomaterjali, jooniste ning tekstide omavaheline kooskõla);
- esitletavate tööde juhendajate nimed on lisatud vastavate esemete juurde, juhendamata töödel juures märge „iseseisev töö”.

Õpimapp sisaldab:

- proovitöid, mille arv sõltub tõendatava kompetentsi mahust ja sisust;
- võimalusel fotosid tööprotsessidest;
- materjalinäidiseid, tehnoloogia lühikirjeldusi jms.

Õpimapi vormistamisnõuded:

- mapp vormistatakse paber kandjal;
- mapi kujundus ja formaat õppija vabal valikul;
- loogilise ülesehitusega (tegevuste järjekord: tööjoonis ja/või tehnoloogiline kirjeldus, proovitöö, vajadusel materjalinäidised);
- visuaalselt tervikliku ja esteetilise kujundusega;
- esitletavate tööde juhendajate nimed on lisatud vastavate esemete juurde, juhendamata töödel juures märge „iseseisev töö”.

Toote või teenuse loo kirjalik ülevaade ja selle esitus:

Taotleja esitab toote või teenuse kirjaliku loo hindamiskomisjonile tutvumiseks vähemalt 10 kalendripäeva enne kutseeksami toimumist. Eksamil esitab taotleja toote loo lühidalt, tuues esile olulised etapid (idee, teostus, turundamine) ning kasutades sealjuures esitlusprogramme.

Valmiseseme esitus, vajadusel töövõtete demonstratsioon:

Taotleja esitleb koos toote looga (idee, teostus, turundus) vähemalt ühe puiteseme või esemete sarja või puukäsitöö tootel põhineva teenuse arenduse. Ese(med) eksponeeritakse viisil, mis annab parima ülevaate selle (nende) kasutamisest. Hindamiskomisjon võib paluda taotlejal demonstreerida mõnda töövõtet (koolilõpetajalt üldjuhul ei nõuta).

Vestlus:

Taotleja annab ülevaate sooritatud praktilisest tööst, sh oma teadmistest ja arusaamadest ning vastab küsimustele esemete valmistusprotsessi, mapi ja käsitöömeistri kutse-eeetika kohta.

Kutseeksamil hinnatakse järgmisi kompetentse:

Puidust käsitööesemete valmistamine (koolilõpetaja puhul on koos tehnikatega eelnevalt hinnatud)

Puukäsitööalane ettevõtlus

Puukäsitööline, tase 4 kutset läbiv kompetents

Valitavad kompetentsid (taotleja võib võid tõendada) :

2.3 Treimine

2.4 Lihtsate täispuidust mööblitoodete valmistamine

2.2. Hindamiskriteeriumid

Kohustuslikud kompetentsid:	<u>Tõendatakse kõik kohustuslikud kompetentsid</u>
------------------------------------	--

Tegevusnäitajad	Hindamiskriteeriumid	Hindamismeetodid
<p>1. Puidust käsitööesemete valmistamine:</p> <p>1. kavandab eseme, arvestades vormi, kompositsiooni ja värvusõpetuse põhimõtetega ning lähtudes materjalieripärast ja kasutatavast tehnoloogiast; visandab oma idee tööjoonisena (joonistab ja/või joonestab), koostab ja loeb lihtsamate puitesemete (nt tappseotistega karp) tehnoloogilisi kaarte; planeerib etteantud eseme või kavandi põhjal töö käigu koos täiendavate lisadega (möödistused, joonised);</p> <p>2. planeerib tööde järjekorra ja tööülesande täitmiseks kuluva aja, arvestades tööde mahtu, toodete hulka ja tellija vajadusi;</p> <p>3. valib sobivad töövahendid ja seadmed, arvestades eseme valmistamiseks kasutatavat tehnikat; kontrollib tööriistade ja seadmete korrasolekut, järgib seadmete, töövahendite ja -riistade kasutamjuhendeid ning hooldusnõudeid, vajadusel teeb lihtsamat hooldust;</p> <p>4. varub, säilitab ja töötleb toorest ja kuiva puitmaterjali, arvestades puitmaterjalide omadusi, kasutusvaldkondi, traditsioonilisi tavasid, nt sobiv aeg, koht; vajadusel kuivatab puidu vastavalt tööoperatsioonile ja valmistatavale esemele, arvestades puu kuivamise ja kuivatamise iseärasusi; hoiustab puitmaterjalid vastavalt edaspidise kasutamise eesmärgile; valmistab tööülesandest lähtuvalt ette tööks vajalikud materjalid ja tarvikud; arvestab materjalide kulu, järgib materjalikasutuses säästlikkuse ja keskkonnahoiu põhimõtteid;</p> <p>5. seab valmistusprotsessist lähtudes sisse ohutu ja käepärase töökoha ning hoiab selle korras;</p> <p>6. valmistab eseme tööjoonise või silmamõõdu alusel vestmise, tahumise (sh skulptuurised vormid), punumise, painutamise (sh keetmine, aurutamine), saagimise, lõhestamise, hõõveldamise, puurimise, punnimise ja tappimise teel;</p> <p>7. viimistleb eseme kirjamis-, põletamis-, keetmis- või immutamistehnikas;</p> <p>8. teeb lihtsamaid puitesemete parandustöid (nt korkimine, lappimine, jätkamine, liimimine), kasutades sobivaid tööriistu, -vahendeid ja materjale;</p> <p>9. dokumenteerib tööprotsessi esemete kordusvalmistamiseks ja kogemuse talletamiseks; teeb valmisesemete esitlemiseks fotod, kasutab neid oma toodete reklaamimiseks ja müügiks.</p>	<p>Kavandab eseme ja teeb tööjoonised ning nendest lähtuvalt tööplaani.</p> <p>Teeb etteantud kavandist ja tööjoonisest lähtuvalt tööplaani.</p> <p>Valmistab ette materjalid ja tarvikud ning seab valmis sobiva töökoha arvestades ergonoomika ja ohutu töökeskkonna nõuetega.</p> <p>Valmistab eseme kombineerides tehnikaid vastavalt kavandile ja tööjoonisele, valib töövõtted vastavalt eseme materjalile, valmistamistehnoloogiale ja kasutusotstarbele.</p> <p>Kõrvaldab tekkinud vead ning viimistleb eseme, valides võtted vastavalt eseme materjalile ja valmistamistehnoloogiale.</p> <p>Dokumenteerib kogu tööprotsessi. Esitletavat tööd vastavad töövisanditele ja tehnilistele kirjeldustele.</p>	<p>Mapp, vestlus, valmisesemete esitlus, vajadusel töövõtete demonstratsioon</p> <p>Hinnatakse koos vastava tehnikaga.</p>
<p>2. <u>Käsitööalane ettevõtlus:</u></p>		

<p>1. hindab tegutsemise eesmärgist lähtuvalt ettevõtluse võimalusi; valib talle sobiva ettevõtlusvormi; korraldab oma tegevust, arvestades kutsealast teavet ja õigusakte ning lähtudes väikeettevõtluse põhitõdedest; planeerib oma töö; teeb koostööd erinevate partneritega, sh võrgustikega, jälgides tegutsemise tõhusust;</p> <p>2. vajadusel juhendab kaastöötajaid või koostööpartnereid oma oskuste piires;</p> <p>3. kujundab sihtgrupist lähtudes toote ja/või teenuse; leiab oma tootele ja teenusele sobivaima teostusviisi, lähtudes sihtgrupist, logistikast, tasuvusest ja tootmisbaasist; kujundab toote ja/või teenuse hinna; korraldab tootepakendamise, vajadusel koostab kasutus- ja hooldusjuhendi;</p> <p>4. organiseerib oma toodete ja/või teenuste esitluse ning müügi, arvestades nõudlust, võimalusi, tasuvust jm.</p>	<p>Kirjeldab oma tootele ja/või teenusele sobiva sihtgrupi leidmist. Positsioneerib end turul.</p> <p>Kirjeldab toote ja/või teenuse ideed ja visandit (kujundamist), kuidas on sihtgrupiga arvestatud. Kirjeldab oma tootele ja teenusele sobivaima teostusviisi leidmist.</p> <p>Esitab oma toote ja/või teenuse hinna kujundamise arvutuse (otsesed ja kaudsed kulud, omahind, kasum).</p> <p>Analüüsib oma toote/teenuse hinna konkurentsivõimet. Esitab vajadusel oma toote pakendamise näite: pakendis on arvestatud eseme esteetilisust, ohutust ja muid turustamisele kaasaitavaid tegureid.</p> <p>Esitab oma toote hooldusjuhendi, vajadusel kasutusjuhendi.</p> <p>Toob näited oma toote ja/või teenuse müügikanalitest ja reklaamivõimalustest.</p> <p>Pakub välja oma toote või teenuse müügiks sobiva ettevõtlusvormi, põhjendab valikut.</p>	<p>Kirjalik ülevaade toote või teenuse loost, esitlus, vestlus</p>
<p>Valitavad kompetentsid</p>	<p>Kohustuslik tõendada üks valitav kompetents.</p>	
<p>Tegevusnäitajad</p>	<p>Hindamiskriteeriumid</p>	<p>Hindamismeetodid</p>
<p>3. Treimine</p>		
<p>1. valmistab ette treimiseks sobiva materjali - nii toore kui kuiva puidu;</p> <p>2. teritab treimiseks vajalikud lõikepeitlid ja seadistab treipingi, valib eesmärgipäraselt treipeitlite tüübid;</p> <p>3. treib nii õõnesvorme kui tsentrite vahel treitud vorme elektriajamil ja käsi- või jalgajamiga treipingil</p>	<p>Valmistab ette treimiseks sobiva materjali ning vajalikud töövahendid.</p> <p>Treib tsentrite vahel ja õõnesvorme.</p>	<p>Eseme esitlus, vestlus, kirjalik ülevaade toote/ teenuse loost, esitlusmapp, õpimapp, töövõtete demonstratsioon või kirjeldamine.</p>
<p>4. Lihtsate täispuidust mööblitoodete valmistamine</p>		
<p>1. valmistab mööblitootet, kasutades traditsioonilisi ja elektrilisi tööriistu ning puidutöötluspinke; jälgib mööblivalmistamisel selle kasutusergonoomikat;</p> <p>2. kombineerib eseme valmistamisel erinevaid tehnikaid, arvestades valmistoote kasutusotstarvet.</p>	<p>Valmistab ergonoomilise mööblitootet kasutades erinevaid traditsioonilisi ja elektrilisi tööriistu ning kombineerib seejuures erinevaid tehnikaid.</p>	<p>Eseme esitlus, vestlus, kirjalik ülevaade toote/ teenuse loost, esitlusmapp, õpimapp, töövõtete demonstratsioon või kirjeldamine.</p>
<p>Kutset läbivad kompetentsid:</p>	<p>Hinnatakse integreeritult kõigi teiste kompetentside hindamise käigus.</p>	
<p>Tegevusnäitajad</p>	<p>Hindamiskriteeriumid</p>	<p>Hindamismeetodid</p>

<p>1. järgib oma tegevuses käsitöölise eetikanõudeid (vt lisa 1 Käsitöölise kutse-eetika); hoiab ja säilitab kultuuripärandit; arvestab eriala pärandiga (ajalugu, töötlemisviisid) ning eesti rahvakultuuri ajaloo, eripära ja traditsioonidega, rahvapärase puutöö ajaloo arengujoontega;</p> <p>2. järgib oma tööga seotud õigusakte, sh autoriõiguse seadust;</p> <p>3. säilitab ja arendab oma kutseoskusi; hoiab end kursis valdkonna tehnoloogiliste muutustega; annab arusaadavalt edasi kutsealaseid oskusi ja teadmisi;</p> <p>4. planeerib ja kasutab ressursse (nt inimesed, aeg, töövahendid, finantsid) efektiivselt ja säästlikult; jälgib tähtaegadest ning etappidest kinnipidamist;</p> <p>5. tegutseb vastutustundlikult ja eesmärgipäraselt, arvestades töötervishoiu, keskkonnahoiu ja tööohutuse reegleid; kasutab isikukaitsevahendeid;</p> <p>6. töötab tõhusalt meeskonnas; arvestab teistega ja täidab oma rolli meeskonnas;</p> <p>7. reageerib tööprotsessis tekkinud eriolukordades adekvaatselt;</p> <p>8. valib sihtgrupile vastava suhtlemisviisi; esitab teabe selgelt, loogiliselt ja sihtgrupile mõistetavalt;</p> <p>9. kasutab oma töös digioskuste osaoskusi Info haldamine, Suhtlemine digikeskkondades ja Turvalisus (vt lisa 2 Digioskused);</p> <p>10. kasutab nii kõnes kui kirjas korrektset eesti keelt klientide ja kolleegidega suhtlemiseks vajalikul tasemel; kasutab erialast terminoloogiat korrektselt; jagab ja vahetab tehnilist informatsiooni vähemalt ühes vöörkeeles.</p>	<p>Säilitab ja arendab oma kutseoskusi, hoiab end kursis tehnoloogiliste muudatustega.</p> <p>Järgib oma tegevuses käsitöölise eetikanõudeid ja seadusandlust.</p> <p>Arvestab töötervishoiu, keskkonnahoiu, tööohutuse ja kultuuripärandi hoidmise reegleid.</p> <p>Kohaneb meeskonnaga, tajub oma rolli, järgib koostööreegleid. Suudab eriolukorras kiiresti orienteeruda, on võimeline lahendama probleeme.</p> <p>Planeerib oma aega otstarbekalt, kasutab selleks kaasaegseid digilahendusi</p> <p>Annab arusaadavalt edasi kutsealaseid oskusi ja teadmisi.</p>	<p>Hinnatakse integreeritult.</p>
---	--	-----------------------------------

3. Hindamise korraldus

3.1 Mapiga hinnatakse taotleja puukäsitöö oskuseid, tehnikate valdamist käsitööesemete valmistamisel.

3.2 Toote või teenuse loo kirjaliku ülevaate abil hinnatakse taotleja kirjalikku väljendusoskust, oma töö dokumenteerimise oskust, majandusalaseid teadmisi.

3.3 Toote loo ning endavalmistatud eseme(te) esitlusel hinnatakse taotleja puukäsitöö oskuseid, tehnikate valdamist esemete valmistamisel ning oma toodete turundamise oskust.

3.4 Vestlusel hinnatakse: erialase sõnavara kasutamist, väljendusoskust, analüüsi oskust, eriala tundmist.

3.5 Hindamise protseduurinõuded:

- 1) hindamisele lubatud taotleja esitab eksamile tulles kehtiva isikut tõendava dokumendi (pass, juhiluba või ID kaart). (Koolilõpetajalt ei nõuta.)
- 2) hindamise keeleks on üldjuhul eesti keel.
- 3) enne eksamit lepitakse taotlejate ja hindamiskomisjoni vahel kokku, kas eksam on kinnine või avalik. Kinnise eksami puhul võivad eksamiruumides hindamise ajal viibida ainult vahetult hindamisega seotud isikud. Avalikku eksamit võivad jälgida kõik soovijad.
- 4) eksami ajal on taotlejal ruumis keelatud:
  - mobiiltelefonide kasutamine;
  - teisi taotlejaid või komisjoni liikmeid häiriv käitumine;
  - kõrvalise abi kasutamine.
- 5) taotleja võib korduseksami teha osade kaupa erinevatel aegadel. Eksami võib uuesti teha aasta jooksul, koolilõpetaja teeb korduseksami oma kooli juures.

4. Juhised hindajale

1. Enne hindamist tutvuge:

- Puukäsitöoline, tase 4 kutsestandardiga,
- kompetentsuspõhise hindamise mõistete ja põhimõtetega,
- Käsitöö kutseala kutsete andmise korraga,
- hindamise üldise informatsiooniga,
- hindamiskriteeriumidega,
- hindamiseetoditega,
- hindamisülesannetega,
- hindamise korraldusega,
- hindamisel kasutatavate vormidega.

2. Hindamise ajal:

- jälgige iga taotlejat hindamisprotsessis personaalselt,
- hinnake iga taotlejat hindamiskriteeriumi järgi
- täitke iga taotleja kohta personaalse hindamistabel
- esitage vajadusel küsimusi hindamiskriteeriumide täitmise osas,
- vormistage hindamistulemus iga hindamiskriteeriumi kohta.

3. Hindamise järel:

- vormistage hindamistulemused,
- andke taotlejale konstruktiivset tagasisidet,
- edastage oma ettepanekud kutse andmise kohta koondprotokollina kutsekomisjonile.